

WORKSHOP 3 : "TOEZICHT IN ELKAARS VAARWATER".

"Wie doet toezicht op straat? Hoe verloopt samenwerking? Tussen politie en gemeenschapswachten, private bewakingssector...?"

Vooraf :

Voorzitter : Chaim DEMAREE (Vrije Universiteit BRUSSEL).

Panelleden : Luc ADRIAENSSENS (Voorzitter Commissie van de BVBO), Koen VAN HEDDEGHEM (Adviseur VVSG), Eric WAUTERS (Adjunct-secretaris VCLP).

Deelnemers : eerste sessie : 9, tweede sessie : 10.

Verslaggever : Paul SPAENS (Adjunct-secretaris VCLP)

Verslag :

1. Na een voorstelling van de aanwezige panelleden, geeft de voorzitter Chaim DEMAREE een korte inleiding waarbij hij een overzicht geeft van de verschillende actoren die verantwoordelijkheden en bevoegdheden hebben in het veiligheidsgebeuren.

2. Luc ADRIAENSSENS :

Het panellid zegt dat de samenwerkingsverbanden tussen politiediensten en private bewakingsfirma's optimaal verlopen voor zover, vooraf, goede en duidelijke afspraken worden gemaakt, met respect voor de finaliteit van elkeen, onder regie van de politiediensten, met uitgeschreven meldingprocedures.

Deze afspraken, vastgelegd in samenwerkingsakkoorden, vormen de basis van de instructies voor de medewerkers, een 16.000-tal. Hun opdracht is beperkt : observeren, detecteren en rapporteren. Het terrein is evenwel niet meer beperkt tot privédomein en goederen, ook publiek domein en personen zijn nu "voorwerp" van opdrachten.

De private bewakingsfirma's hebben weliswaar een commerciële finaliteit maar op basis van de jarenlange ervaringen zijn de methodes van werken perfect aan te wenden in functie van de noden van de opdrachtgevers, al dan niet bestuurlijke autoriteiten.

Voorbeeld :

- Beveren : 12 uur per dag "toezichtpatrouille", proactie. De bewakingsfirma stelt zich niet in de plaats van de politie maar is complementair. Zij verwittigt de politie wanneer iets verdacht wordt opgemerkt. Zo zal ze eerst gaan kijken bij een inbraakalarm in een overheidsgebouw om bij vastgestelde verdachte situaties de politie te verwittigen.*
- Mechelen : de bedrijven van een industriezone financieren de snelle*
- binnen de 2 à 3 minuten - tussenkomst van een private bewaking-firma wanneer iets verdachts wordt gemeld. Indien dit effectief zo is, worden de politiediensten verwittigd.*

Op een dergelijks wijze wordt een deel van de capaciteit van de politie overgenomen, capaciteit die politie aan iets anders kan besteden.

De bewakingsagent als toegevoegde waarde in proactief en preventief perspectief. De sector wenst enkel in dit perspectief erkend te worden.

De communicatie verloopt via een gedetailleerde perfecte rapportering en dit in functie van te nemen maatregelen.

Per nacht zijn er een 200-tal wagens op de baan.

Op de uitspraak dat de finaliteit van politiediensten het bewerkstelligen van veiligheid is, terwijl deze van de private bewakingsdiensten winst maken is, repliceert het panellid dat de private bewakingssector diensten verleent waarvoor inderdaad voor wordt betaald door de afnemer van de diensten. Dit vindt inderdaad plaats op het werkterrein van de politiediensten daar deze nu eenmaal blijken te kampen met capaciteitsproblemen. Hij vindt het overdreven van te stellen dat dit "betaalpolitie" is daar de private bewakingssector louter proactief werkt en andere aspecten inzake politiewerk haar totaal vreemd zijn. Daarenboven is de tendens tot professionalisering van de sector, ondermeer door een opleiding van 132 uren, en waarden gericht werken, onomkeerbaar en stijgt het vertrouwen in de sector voortdurend. Dit wordt bevestigd door een aanwezige politiefunctionaris die recent een stage verrichte in een onderneming in het kader van een hogere opleiding. Er wordt aan toegevoegd dat irritaties op het terrein vaak te wijten zijn aan het gebrek aan vooraf gemaakte afspraken gebaseerd op het wederzijds kennen en wederzijds respect. De diverse bestaande samenwerkingverbanden tonen aan dat er veel opportuniteiten zijn.

Een bewakingsagent heeft geen bijzondere bevoegdheden maar weet elke burger dit? Welke waarborgen zijn er tegen machtsmisbruik? Versnippering leidt tot gebrek aan eenduidigheid...

3. Koen VAN HEDDEGHEM:

Het panellid schetst de evolutie van de "toezichthouders", enerzijds de politie, anderzijds de gemeenschapswachten.

De evolutie van de taken van politiediensten situeert zich enerzijds in een context waarin politiediensten, benevens interventie in functie van misdrijven, ook tussenkomen in heel wat sociale problemen

verricht daar andere diensten vaak in gebreke blijven. Anderzijds wordt reeds lang de vraag gesteld naar het aflijnen van de eigenlijke basistaken van diezelfde politiediensten.

De evolutie van de taken van de gemeenschapswachten situeert zich in de context van de ontwikkeling van de "integrale veiligheidsge-dachte" waarbij de gemeentelijke autoriteiten genoodzaakt zijn om in te spelen op leefbaarheidproblemen en onveiligheidsgevoelens via "bestuurlijke handhaving". Hierbij ontstaat, door het wegvallen van heel wat sociale controlemechanismen, de noodzaak alternatieven op te zetten. Zo zijn er "de gemeenschapswachten", te kaderen in alternatieve tewerkstellingsprogramma's. Waar deze vroeger eerder louter de "ogen en de oren" waren van de politiediensten, spelen deze meer en meer een rol in het handhaven - vaststellen - in domeinen waar politiediensten niet meer handhaven en slechts, voor zover zij dit nog doen, nog toezicht houden. Voorbeelden zijn legio.

Door een gebrek aan duidelijke concrete afbakening inzake "bevoegdheden en functies" verlopen de relaties stroef en niet altijd zonder conflicten.

Een lichtblauwe politie in opmars? Een nieuwe gemeentepolitie in de maak?

Is het te verantwoorden dat personen die uit een tewerkstellingsprogramma komen, een handhavingfunctie toebedeeld krijgen?

Immers de gestelde eisen komen steeds hoger te liggen : een andere context lijkt noodzakelijk daar de nodige waarborgen moeten worden gecreëerd opdat de nodige kwaliteiten inzake optreden zouden kunnen worden gegarandeerd.

Is het realistisch er naar te streven de veiligheidsrisico's tot nul te herleiden?

Er wordt gesteld dat de politiediensten niet alles meer kunnen doen. Prioriteiten liggen vast in de veiligheidsplannen, tevens in beleidsopties van de parketten.

Een andere aanwezige stelt dat vroeger meer werd gewerkt rond bescherming en aanwezigheid, nu meer bewaking en handhaving. De vraag gesteld aan de privésector om een aandeel te hebben in de handhaving is nu sterker dan ooit en gaat veel verder dan voorheen. Dit is niet op basis van een visie of tendens tot professionalisering, wel op basis van een aantal aspecten die het inhoudelijke overstijgen.

Een overvloed aan regelgeving en na te leven normen leidt tot de vraag wie nog gaat controleren. Inzake heel wat bijzondere wetten, zoals deze inzake geluidsnormen bij fuiven, wordt de vraag gesteld wat de politie hiermee nog moet daar, volgens de aanwezige, heel wat privaat belang hiermee gemoeid is.

Is dit niet de "marketisering" van de veiligheid? Betalen voor veiligheid betekent dat sommigen zullen kunnen betalen voor (camera-)toezicht en anderen niet, maar heeft ook tot gevolg dat het vertrouwen in de overheid als eindverantwoordelijke voor veiligheid wordt ondergraven.

Wordt op een bepaald ogenblik aanvaard dat voor veiligheid wordt betaald? In hoe ver? Wat is het aandeel van de overheid? Wat doet de private sector? Alles in handen van de overheid? Veiligheid is iets van een overheid, ... waar eisen aan te stellen is. De positie van de burger is beter te garanderen.

KB "Betaalpolitie".... in de schuif van BI Za.

De inzet van stewards bij het voetbalgebeuren en het evenementenbeheer stelt geen problemen, wel op het ogenblik dat handhaving ter sprake komt : rolverwarring is het niet te vermijden

gevolg ervan.

(BOA Ndl : kan dwang gebruiken...De vraag dringt zich op of wij van alle "handhavers" politiemensen zullen maken....m.a.w. "vaststellers".)

Het is beter dat de overheid vaststelling en handhaving door de politie laat doen en de verdere afwerking door anderen, niet-politie : voorbeeld verwerking verkeersinbreuken... Zal de bevolking immers toelaten dat om het even wie het verhoor afneemt...?

Een aanwezige pleit ervoor dat de politie bij woonstvaststellingen enkel nog tussenkomt bij probleemsituaties - probleemadressen. Anderen menen nochtans dat woonstvaststellingen niet aan ambtenaren van de bevolkingsdiensten mogen worden overgelaten omdat op die manier de informatiepositie van de politiediensten zou worden ondergraven. De politiediensten mogen deze nooit uit handen geven : de politie in Nederland blijft verstoken van informatie daar die bij de BOA's zit.... en blijft zitten.

De gemeenschapswachten zijn geen wondermiddel. Trouwens macht geven aan mensen kan gevaarlijk zijn wanneer die mensen er niet mee kunnen omgaan. Het risico bestaat dat ze op een mechanische wijze boetes zouden gaan uitschrijven zonder rekening te houden met de concrete context waarin ze optreden. Dit heeft immers een invloed op de relatie (Voorbeeld : een treinbegeleider die een boete zou kunnen geven aan een treinreiziger).

Bevoegdheden geven zonder een omkadering is gevaarlijk : dit is het geval bij gemeenschapswachten, dit is niet het geval bij agenten van politie daar deze zijn opgenomen in de politiestructuur.

De vraag wordt gesteld of de samenleving wel wil dat er wordt vastgesteld en dus geverbaliseerd. De vraag naar de zin van een quotum wordt geformuleerd.

Maar hierdoor wordt complex politiewerk herleidt tot nummers... In Nederland leiden de prestatieconvenanten tot het terugtrekken van politie uit de wijken : BOA's worden meer ingezet door de lokale besturen (dan politie) BOA's : ° van een nieuwe "light" politie... politie prijsde zichzelf uit de markt.

Hoe lost men op dat de ene wel verbaliseert en de ander niet. Een (verbaliserings-)beleid moet aan de basis liggen maar het is erg dat het afhangt van personen om al dan geverbaliseerd te worden. Er moet een omkadering bestaan van de gemeenschapswachten maar het risico is er dat er geen kader bestaat.... Beleidsmatig wil men duidelijk een onderscheid maken.

Gemeenschapswachten zijn er gekomen omdat ze goedkoper waren : de gemeentebesturen kregen er subsidies voor : voor politie niet...

4. Eric WAUTERS :

In het kader van het "milieutoezichthouderschap" en de Vlaamse Hoge Raad voor Milieuhandhaving heeft het panellid op basis van zijn ervaringen vastgesteld dat partnerschap en samenwerking tussen de verschillende bevoegde diensten niet steeds evident is daar partnerschap mogelijks als bedreigend wordt gepercipieerd.

Naar het takendebat toe, zullen heel veel zaken geregionaliseerd worden. Alles wordt in het Vlaams Parlement beslist, zonder overleg met de lokale politie! Politie krijgt dus steeds meer opdrachten.

Maar wie betaalt de lokale politie ervoor?

Daarenboven, wat als er iets fout is, fout gebeurd...? Wie is verantwoordelijk als het personeelslid niet "gespecialiseerd" is?

Behoort de naleving van de bijzondere wetgevingen tot basispolitiezorg of betreft het gespecialiseerde politiezorg?

Milieuhandhaving is gespecialiseerde materie maar wat met de verhoren van de milieuambtenaren? Als handhavers dienen ze daartoe ook te worden opgeleid.

Een optimale samenwerking tussen diverse partners in het kader van het realiseren van een veilige samenleving is best doenbaar. Het voorbeeld van een project in uitvoering van het Zonaal VeiligheidsPlan in Geraardsbergen wordt geschetst. Het betreft de creatie van een veilige stationsomgeving op basis van een samenwerkingsverband tussen de stadsdiensten, de NMBS, TEC, het Parket, omwonenden en reizigers, Ondanks het gegeven dat de diverse partners onderscheiden en verschillende belangen hebben, is de publiek-private samenwerking zeer intensief en dit op basis van de alomvattende analyse van de problemen, de afspraken en het getekende samenwerkingsprotocol, een project- en een stuurgroep,...

De milieutoezichthouders werden een twintigtal jaren in het leven geroepen op basis van decreten, "Uitgezonderd de bevoegdheden van de politie". Sommige gemeenten willen de handhaving inzake milieureglementering nog steeds naar politie doorschuiven. Politie mogelijks als sterke arm in te zetten... maar meestal moet de politie zelf de eerste vaststellingen doen terwijl de milieuambtenaren bevoegd zijn. Een aanwezige wijst op het verschil in kennis en expertise van de politiemensen in vergelijking met de milieuambtenaar, tevens het verschil in bewijsvoering en de waarde ervan.

Het panellid zegt dat er iets fout aan het gaan is. Er is het milieuhandhavingsdecreet, een gewijzigd milieustrafrecht met een strafrechtelijk luik én een administratief luik. Immers Justitie volgt niet altijd.

Er zijn toezichthouders op verschillende bestuurlijke niveaus. In een lokale politiezone moet/kan er een milieutoezichthouder zijn. Die moet een opleiding volgen - wie betaalt? -, moet luisteren naar de KC, Wie is de eerste uitvoerder? De bevoegde milieuambtenaren werken zelf niet af... Wie doet wiens werk? Politie doet het werk van milieuambtenaren. De milieu-inspectie is opdrachten aan het afschuiven richting de lokale politie.... Het panellid is de mening toegedaan dat de overheid die vraagt - oplegt - ook moet betalen, ondermeer subsidies voor de geluidsmeters.

Wat is de vorm van samenwerking als bijvoorbeeld in functie van verhoren, de politie opdrachten krijgt.... milieu en SALDUZ???
Kantschriften af te handelen door de politie!

Tot voor kort werden de inbreuken louter strafrechtelijk afgehandeld. Het is niet omdat de inbreuken nu op een andere wijze worden afgehandeld dat deze nieuwe wijze efficiënter is : neen, nieuwe procedures worden vaak veel ingewikkelder... . *Wat te denken over de voorgestelde procedure waarbij gemeenschapswachten GAS gaan toepassen op verkeersinbreuken...? Gemakkelijker op te lossen met een OI...!*

Momenteel zijn er evenveel gemeenschapswachten als agenten van politie : waarom niet meer agenten aangeworven ? Op die wijze geeft de politie haar informatiepositie prijs... .

Brussel, 30 oktober 2012.

Paul SPAENS